

Голас Радзімы

ВЫДААННЕ БЕЛАРУСКАЯ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЕЙ З СУАЧЫННІКАМІ

№ 33. (718)

Красавік 1963 г.

Год выдання 9-ы

АДКАЗЫ М. С. ХРУШЧОВА

на пытанні дырэктара італьянскай газеты «Джорна» І. П'етра

20 красавіка Старшыня Савета Міністраў СССР М. С. Хрушчоў прыняў дырэктара італьянскай газеты «Джорна» І. П'етра і меў з ім гутарку.

Ніжэй публікуюцца адказы М. С. Хрушчова ў скарачаным выглядзе.

Пытанне. Некалькі месяцаў назад пасля павароту ў пытанні аб Кубе свет, які сапраўды адчувае жах перад вайной, з вялікай надзеяй сачыў за лініямі Кенедзі і Хрушчова, якія здаваліся найбольш падыходзячымі як у тым, што датычыць заходняга, так і камуністычнага свету, для абароны міру і дасягнення мэты мірнага суіснавання. Таму вялікія водгукі выклікалі нядаўна чуткі, якія падкрэслівалі пэўныя новыя факты і пэўныя асаблівасці цяжкасці, паўстаўшыя нядаўна перад двума лідэрамі ў ажыццяўленні іх дзейнасці. Што Вы думаеце аб гэтай занепакоенасці, асабліва адчувальнай пасля столькіх надзей, і ў якіх рэалістычных рамках Вы бачыце праблему турбот Хрушчова і Кенедзі ў адпаведных светлах?

Адказ. Ліквідацыя крызісу ў раёне Карыбскага мора сапраўды парадзіла ў чалавецтва вялікія надзеі на паварот у міжнародных адносінах ад «халоднай вайны», якая тоіць небяспеку выбуху, да ўрэгулявання спрэчных міжнародных праб-

лем шляхам перагавораў. На жаль, гэтыя надзеі не апраўдваюцца. Вы гаворыце, што грамадскасць занепакоена цяжкасцямі ва ўрэгуляванні нявырашаных праблем. З гэтым нельга не згадзіцца. Але справа, вядома, не ў нейкіх чутках аб «цяжкасцях, паўстаўшых перад лідэрамі», як Вы ставіце пытанне, а ў тым, што ў ЗША ёсць сілы, якія працягваюць старую палітыку «з пазіцыі сілы». Яны спрабуюць выпрабавваць, так сказаць, нашу «супраціўляемасць», аказаць на нас націск, імкнучыся навязаць сілай выгадныя Захаду рашэнні. Трэба прама сказаць, што такі курс не можа прывесці да разрады напружанасці і да паляпшэння міжнароднай абстаноўкі. Бо іменна праўленнем гэтай палітыкі з'яўляецца тая раз'юшаная кампанія «шалёных» у ЗША, якая ўзнята супраць суверэннай дзяржавы — Рэспублікі Кубы.

Далей М. С. Хрушчоў гаворыць аб разбраенні, адзначаючы такі факт, што Камітэт 18-ці ў Жэневе па сутнасці справы топцаца на месцы па віне ўрадаў ЗША і Англіі.

Нягледзячы на рашэнне Генеральнай Асамблеі ААН спыніць усе выпрабаванні ядзернай

зброі з 1 студзеня 1963 года, урад ЗША працягвае гэтыя выпрабаванні. Іх працягвае таксама і саюзнік ЗША па НАТО — Францыя.

Калі ў гэтым і заключаецца «лінія Кенедзі», аб якой Вы гаворыце, то трэба прама сказаць, што такі курс здолён толькі абвастрыць міжнародную абстаноўку, а не аслабіць яе.

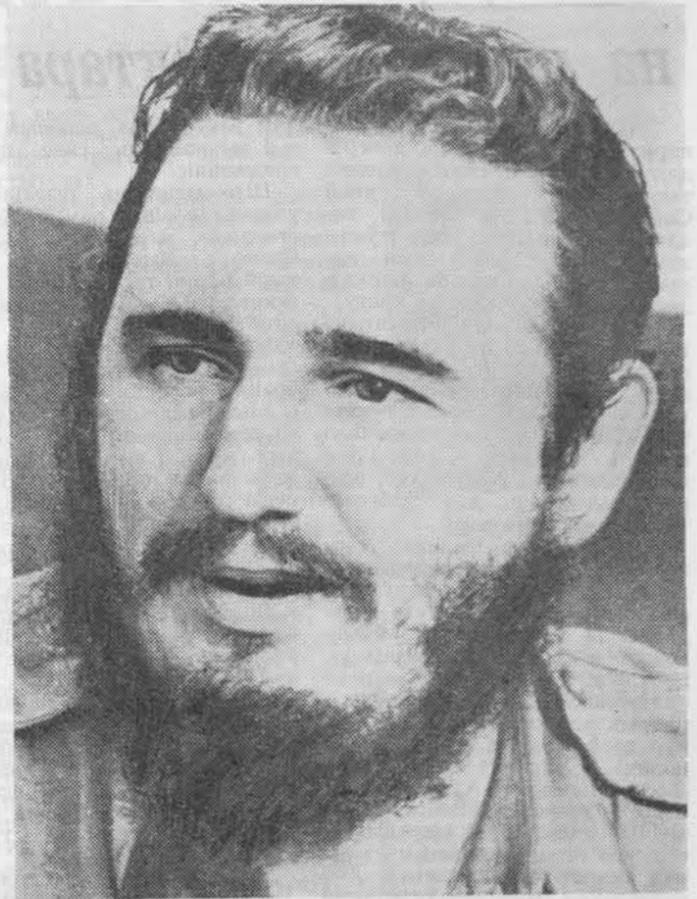
Гаворачы аб рэальных перспектывах ліквідацыі гэтых цяжкасцей, М. С. Хрушчоў спыняецца на пытанні нармалізацыі становішча ў Заходнім Берліне. Заключэнне дагавору аб ненападзе паміж краінамі НАТО і Варшаўскага Дагавору паслужыла б дасягненню пагаднення па іншых карэяных пытаннях, ад якіх залежыць усеагульны мір, і перш за ўсё па праблеме разбраення. Тады надзеі чалавецтва на трывалы мір не застануцца проста надзеямі.

Пытанне. Здаецца, што цяпер было б законным зрабіць вывад, што свет, калі ён хоча застацца жывым, павінен прыставаць палітыку да патрабаванняў атамнай эры, г. зн. да неабходнасці міру. Ці можна дасягнуць гэтага, не ствараючы атмасферы поўнага давер'я паміж абодвума блокамі?

Адказ. М. С. Хрушчоў гаворыць аб неабходнасці між-

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Фідэль Кастра ў СССР

МУРМАНСК. 27 красавіка. Паўночныя вароты нашай Радзімы гасцінна расчыніліся перад праслаўленым героем кубінскага народа. У Савецкі Саюз прыбыў першы сакратар нацыянальнага кіраўніцтва Адзінай партыі сацыялістычнай рэвалюцыі, прэм'ер-міністр рэвалюцыйнага ўрада Рэспублікі Куба Фідэль Кастра Рус.

Разам з таварышам Фідэлем Кастра прыбылі суправаджаючыя яго асобы.

Госці і сустрэкаючыя асобы з аэрадрома адбылі спецыяльным поездам у Мурманск.

Тысячы жыхароў горада прыйшлі на Прывакзальную плошчу, каб сустрэць нацыянальнага героя вострава Свабоды і яго спадарожнікаў.

Бурай авацыяй, прывітальнымі воклічамі «Віва Куба!», «Няхай жыве савецка-кубінская дружба!», «Няхай жыве Фідэль Кастра!» сустрэлі сабраўшыся на плошчы з'яўленне на трыбуне Фідэля Кастра, А. І. Мікаяна і іншых.

Шквалам грывяць бурныя апладысменты, калі да мікрафона падыходзіць Фідэль Кастра. Доўга не змаўкае авацыя.

МАСКВА. 28 красавіка прэм'ер-міністр рэвалюцыйнага ўрада Рэспублікі Куба Фідэль Кастра Рус прыбыў у Маскву.

ХРОНІКА · ХРОНІКА · ХРОНІКА

◆ На ўскраіне Гомеля закладваецца фундамент яшчэ аднаго гіганта вялікай хіміі нашай рэспублікі — суперфасфатнага завода.

◆ Штодзённа паяздамі і аўтамашынамі ў Светлагорск дастаўляюцца станкі і іншае тэхналагічнае абсталяванне для будучага гіганта вялікай хіміі. У збудаванні буйнейшага ў Еўропе завода штурчанага валакна прымаюць удзел прадпрыемствы раду сацыялістычных краін.

◆ Прыгожы двухпавярховы будынак вырас паміж вёскамі Старыца і Пукава Капыльскага раёна. Гэта калгасы імя Леніна і «Новы свет» на свае сродкі пабудавалі бальніцу. Яна разлічана на 50 месцаў. Тут будуць працаваць пяць урачоў.

◆ Амаль 280 прамысловых прадпрыемстваў будзеца цяпер у Беларусі. У буйны прамысловы цэнтр ператвараецца горад Жодзіна. Тут размешчаны Беларуска-аўтазавод. У бліжэйшыя гады

прадпрыемства атрымае новае вытворчае памяшканне, плошча якога будзе ў два разы больш за ўсе цяпер дзеючыя цэхі.

◆ На чарговай XXXV сесіі Эканамічнага і сацыяльнага савета ААН Беларуска-аўстра-венскага саюза ААН на трохгадовы тэрмін, які канчаецца 31 снежня 1966 года. Сацыяльная камісія, якая складаецца з прадстаўнікоў 21 дзяржавы—членаў ААН, заклікана займацца вывучэннем шырокага кола сацыяльных пытанняў і распрацоўкай мерапрыемстваў па лініі ААН, якія садзейнічаюць паляпшэнню сацыяльнага становішча насельніцтва ў свеце.

◆ Нацыянальны прафсаюз чыгуначнікаў Англіі прыняў рашэнне правесці з 14 па 16 мая ўсеагульную трохдзённую забастоўку чыгуначнікаў. Забастоўка будзе аб'яўлена ў знак пратэсту супраць плана, распрацаванага старшынёй бры-

танскай транспартнай камісіі Бічынгам, які прадугледжвае рэзкае скарачэнне чыгуначнага руху ў Англіі і масавае звальненне рабочых чыгунак.

◆ У правінцыі Куско (Перу) атрады ўзброеных сялян захопліваюць памешчыцкія маёнткі і дзеляць зямлю сярод жыхароў. У гэтую правінцыю спешна перакінуты рэзервыя паліцэйскія часці.

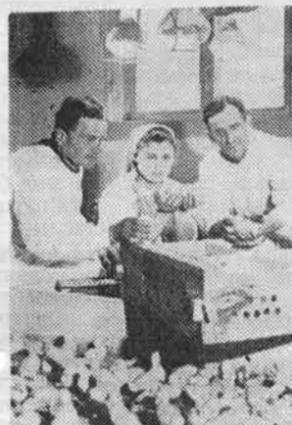
◆ У першыя рэйсы па Бярэзіне пайшлі пасажырскія і буксірныя цеплаходы. Яны пачалі рэйсы па лініях Барысаў—Укалоды, Бабруйск—Светлагорск. З Парыч і Барысава рыхтуюцца да выхаду ў рэйсы на Гомель і Беразіно судны з пасяўнымі грузамі.

◆ Для прагулак, экскурсій і адпачынку ў Бабруйску і Барысаве выдзелены спецыяльныя цеплаходы, якія па выхадных днях будуць рабіць рэйсы ў маляўнічыя ваколіцы.

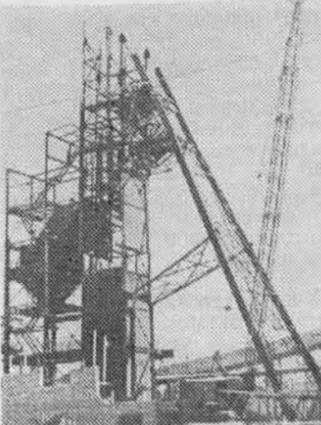
◆ У цэнтры ядзерных даследаванняў пад Варшавай робяць выпрабаванні

другога ў Польшчы атамнага рэактара. Інжынеры назвалі яго «Аннай». (Першы рэактар носіць імя «Эва»). Прэса адзначае, што ўсе элементы рэактара, апрача графіту і урану, прадастаўлены Савецкім Саюзам, зроблены на айчынных прадпрыемствах. «Анна» цалкам сканструявана польскімі вучонымі і інжынерамі.

◆ Услед за караблямі сёмага флоту ЗША, якія базіруюцца ў портах Японіі, прыведзены ў баявую гатоўнасць усе амерыканскія войскі на Акінаве. Як паведамляе карэспандэнт агенцтва Кіёда Цусін з адміністрацыйнага цэнтра Акінавы горада Наха, у сувязі з узмацненнем напружанасці ў Лаосе стан асобай баявой гатоўнасці аб'яўлен у 3-м корпусе марской пяхоты. На Акінаву няспынна прыязджаюць высокапастаўленыя амерыканскія ваенныя.

Аршанская інкубатарная станцыя дасць сёння калгасам і саўгасам 350 тысяч куранят. На здымку: заатэчнік сельгасарцелі імя Леніна Талачынскага раёна А. Еліневіч (злева), даглядаючы станцыю Е. Ліліянава і птушкавод А. Шарснёў за адборам куранят.

На першым Салігорскім калійным камбінаце будзеца капёр вышыняй у 61 метр. Ён абсталяваецца двума унікальнымі пад'ёмнымі машынамі, зробленымі на Нова-Краматорскім заводзе. Прапусная здольнасць ствала рэзка павялічыцца. На здымку: агульны выгляд будаўніцтва новага капра.

Ва ўсіх кутках нашай краіны можна сустрэць віцебскія дываны. За апошнія гады мастакі дыванавага камбіната стварылі звыш 200 розных узораў. На здымку: мастакі за абмеркаваннем новых эскізаў.

«Паказвае кінастудыя «Малодосць» — гэтыя словы ўпершыню прациталі баранавіцкія гледачы на экране кіназатраў у мінулым годзе. Яны з цікавасцю глядзелі часопіс аб святкаванні Кастрычніка ў родным горадзе, зроблены аператарамі студыі Дома піянераў. Зараз юныя рэжысёры і аператары рыхтуюць новыя фільмы.

Кацельна-зварачны ўчастак — перадавы на Аршанскім транктарамонтным заводзе. На здымку: кантрольны майстар участка Н. Іванова і старшы майстар С. Далжэнкаў аглядаюць гатовы да адпраўкі вежы.

Вялікую дапамогу лесаводам рэспублікі аказвае калектыў Беларускага навукова-даследчага інстытута лясной гаспадаркі. На здымку: кандыдат сельскагаспадарчых навук В. Пабедаў (злева) і лабарант Д. Прохшын у лабараторыі радыеактыўных ізатопаў інстытута.

АДКАЗЫ М. С. ХРУШЧОВА

на пытанні дырэктара італьянскай газеты «Джорна» І. П'етра

(Пачатак на 1-й стар.)
народнай атмасферы давер'я для паспяховага ажыццяўлення такой палітыкі, аб якой Савецкі ўрад не толькі не аднаразова заяўляў, але і ўжываў і ўжывае практычныя меры. У такой палітыцы зацікаўлены народы ўсіх краін свету.

Вядома, што на ініцыятыве КПСС і Савецкага ўрада ўзнята пытанне аб усеагульным і поўным разбраенні як аб радыкальным шляху забеспячэння трывалага міру. Камуністычная партыя Савецкага Саюза і ўсе брацкія партыі робяць усё, што ад іх залежыць, для забеспячэння трывалага міру.

Гэтага нельга, аднак, сказаць пра ўрады капіталістычных краін, Злучаных Штатаў і іх саюзнікаў на НАТО, якія працягваюць дзейнічаць па прычыну «мэта апраўдвае сродкі», і ў поўным сэнсе на аснове «падвойнай маралі». На словах, напрыклад, кляпоцца да міжнароднай бяспекі, а паслядоўна (відаць, у парадку «абсалютнай дысцыпліны» ў НАТО) у парты сваіх саюзнікаў атамныя падводныя лодкі з «Паларысамі», ставячы гэтыя краіны і свет перад смяротнай небяспекай. Або навяваюць Канадзе ўстаралыя зенітныя ракетныя снарады «Бомарк», цынічна заяўляючы, як гэта зробіць міністр абароны ЗША Макнамара, што размяшчэнне іх на тэрыторыі Канады адзінае рускі ракетны агонь ад ЗША, — правакуюць ракетна-ядзерны ўдар на суседа. Якія чулівыя «клопаты аб саюзніках». Вось яна «мараль» імперыялістаў!

Пытанне. У 1920 годзе ў інтэрв'ю, дадзеным англійскаму пісьменніку Уэлсу, Ленін заявіў: «Усе чалавечыя канцэцыі звязаны з нашай планетай. Яны заснаваны на прэзумцыі, што тэхнічны патэнцыял, нават развіваючыся, ніколі не выйдзе за рамкі зямных межаў. Калі нам удалася ўстанавіць міжпланетныя сувязі, то трэба будзе перагледзець усё нашы філасофскія, сацыяльныя і маральныя канцэцыі. У гэтым выпадку тэхнічны патэнцыял, які стане да гэтага часу бязмежным, пакладзе канец насілію як сродку і як метаду прагрэсу». Якое значэнне маюць гэтыя словы Леніна? Ці не лічыце Вы, што надыйшоў момант для таго, каб перагледзець філасофскія, сацыяльныя і маральныя канцэцыі?

Адказ. Перш за ўсё хачу сказаць, што няма ніякіх даных, якія зацвярджаюць б, што У. І. Ленін сапраўды выказваў Уэлсу прыведзеныя Вамі словы.

Няма ніякіх падстаў, і гэта вынікае з усіх прац У. І. Леніна, каб мы, вучні Леніна, займаліся «пераглядам нашых філасофскіх, сацыяльных і маральных канцэцыяў». Бо іменна ажыццяўленне ленінскіх ідэй дазволіла савецкаму народу дасягнуць грандыёзных вынікаў у эканамічным, сацыяльным і культурным развіцці, зрабіла яго пінерам у штурме космасу. Паўстае пытанне, дзея чаго пераглядаць гэта вучэнне? Наадварот, савецкі народ штодзённа сцвярджае сваімі справамі вялікую жыццёвую сілу марксізма-ленінізма.

Адказваючы на другую частку пытання, М. С. Хрушчоў адзначае, што прагрэс навукі і тэхнікі падкрэслівае настолькі вую неабходнасць адмовы ад вайны паміж дзяржавамі як сродку вырашэння спрэчных міжнародных пытанняў.

Пытанне. Якія асноўныя пункты дыскусіі паміж Масквой і Пекінам? Ці ідзе гутарка аб розных ацэнках у тактычным плане ці аб розных пазіцыях у ідэалагічным плане і іменна перад неабходнасцю прыставаць палітыку да атамнай эры?

Адказ. Тое, што Вы называеце «дыскусіяй паміж Масквой і Пекінам», гаворыць М. С. Хрушчоў, адносіцца да абмеркавання важных пытанняў, якое праходзіць цяпер у радах міжнароднага камуністычнага руху. Змены, што адбываюцца ў свеце, ставяць перад кампартыямі новыя праблемы, па якіх,

зусім натуральна, асобныя партыі выказваюць свае пункты гледжання.

Што датычыць пытання аб узаемаадносінах паміж Камуністычнай партыяй Савецкага Саюза і Камуністычнай партыяй Кітая, то яно даволі поўна асветлена ў абмене пісьмамі паміж імі, а гэтыя пісьмы публікаваліся і ў савецкіх, і ў кітайскім друку, а таксама ў прэсе брацкіх партый іншых краін.

Мы, камуністы, не ўхіляемся ад абмеркавання сваіх унутраных спраў. І вынікам такога абмеркавання заўсёды было і заўсёды будзе ўмацаванне адзінства міжнароднага рабочага і камуністычнага руху, лагера сацыялізма.

Пытанне. Сцвярджаюць, што ў пасляваенны перыяд палітыка Сталіна была прычынай для разрываў, крызісаў і адступленняў у рамках заходніх левых партый. Як Вы расцэньваеце гэтыя праблемы і гэтыя вынікі? Ці не лічыце Вы, што цяперашняя дыскусія паміж Масквой і Пекінам будзе мець асабліва сур'ёзныя вынікі іменна ў камуністычных партыях трэцяга свету і заходняга свету?

Адказ. Падобна на тое, што Вы мяне хачаце прымусіць выказаць меркаванні аб унутраных справах іншых камуністычных і рабочых партый. Але Вы ведаеце, што такія справы адносяцца да іх кампетэнцыі.

Ні для каго не сакрэт, што ў дзейнасці Сталіна мы бачым два бакі і што мы рашуча крытыкуем той іе бок, які атрымаў назву «культу асобы Сталіна». У нас, у СССР, вынікі гэтай зусім чужой прыродзе сацыялістычнага ладу з'явіліся пераадолены ўжо. Я не бачу прычын вяртання цяпер да гэтых пытанняў.

Адносна другой часткі Вашага пытання можна сказаць, што супрацоўніцтва брацкіх партый былых каланіяльных і старых капіталістычных краін не аслабляе, а ўмацаваецца. Той, хто гэтага не бачыць і не разумее, безнадзейна адстае ад часу, дарэмна траціць сілы ў пагоні за міражамі.

Пытанне. Як Вы тлумачыце працяглы крызіс у сельскай гаспадарцы краін камуністычнага свету? Ці не з'яўляецца гэты крызіс чыста тэхнічнай праблемай?

Адказ. Незразумела, аб якім крызісе ў сельскай гаспадарцы ідзе гутарка? Калі гутарка ідзе аб сельскай гаспадарцы Савецкага Саюза, то Вы, напэўна, недастаткова знаёмыя з сапраўдным становішчам рэчаў.

Далей М. С. Хрушчоў прыводзіць рад лічбаў, якія яскрава сведчаць аб хуткім росце сельскай гаспадаркі СССР. Перабудова кіравання сельскай гаспадаркай — гэта не крызіс. Справа ў тым, што цяпер выраслі маштабы вытворчасці, карэнным чынам змяніліся патрабаванні, прад'яўляемыя да сельскай гаспадаркі.

Гэта перабудова дапаможа нам яшчэ лепш арганізаваць вытворчасць і лепш выкарыстоўваць багатыя магчымасці калгасаў і саўгасаў. Вораті за граніцай спрабуюць проціпаставіць нашай калектыўнай сельскай гаспадарцы прыватнае прадпрыемства ў сваіх краінах. Але гэтыя людзі забываюць, што ў Расіі ў свой час таксама былі і прыватнае прадпрыемства, і прыватная ініцыятыва. У нас некаторыя яшчэ памятаюць, як у пошуках кавалка хлеба цэлыя вёскі вымушаны былі перасяляцца ў чужыя краіны, як частыя ў тагачаснай Расіі неўрадкі прыводзілі да голаду, які ахопліваў цэлыя губерні.

Але гэта ўсё ў мінулым, якое ніколі не вернецца. Нашы праціўнікі, якія больш за ўсё баяцца нашага руху наперад, прадракалі, што мы не пераадолеем цяжкасцей у сельскай гаспадарцы. Жыццё жорстка пасмяялася з гэтых праракаў.

Пытанне. Сцвярджаюць, што становішча, граніцы і раўнавага Еўропы павінны быць пакінуты такімі, якімі яны ёсць, каб пазбегнуць ашаламляльных не-

вядомасцей. Ці не лічыце Вы, што з мэтай міру было б пажадана, каб Польшча выйшла з Варшаўскага пакта і перайшла на пазіцыі нейтралітэту, а Італія, са свайго боку, зрушылася з рамак НАТО ў напрамку нейтралісцкіх пазіцый?

Адказ. Першая частка Вашага пытання сфармулявана не зусім ясна. Але калі я Вас правільна зразумеў, то гутарка ідзе аб тым, што змяненне існуючых у Еўропе граніц прывядзе да «ашаламляльных неведомасцей». Вядома, няцяжка здагадацца, што абудзецца, калі аграрар паспрабуе ажыццявіць перакройку карты Еўропы. Вядома і тое, хто выношвае планы перагляду існуючых граніц у Еўропе. Гэта — мілітарысцкія колы ў Заходняй Германіі.

Далей кіраўнік Савецкага ўрада гаворыць, што ў адрозненне ад заходніх дзяржаў СССР ніколі не быў і не з'яўляецца прыхільнікам падзелу свету на ваенныя блокі. Дзяржавы — удзельніцы Варшаўскага Дагавору не раз заяўлялі аб сваёй гагоўнасці распусціць арганізацыю Варшаўскага Дагавору, калі тое ж самае зробіць дзяржавы НАТО. Савецкі Саюз не прымусіць сябе чакаць, калі на Захадзе будзе працяглена сапраўднае імкненне скончыць з блокамамі і наладзіць дзелавое супрацоўніцтва ў агульнаеўрапейскім маштабе.

Пытанне. Які, на Вашу думку, уклад у справу міру лініі Іаана XXIII і Усяленскага сабора?

Адказ. Вы паставілі цікавае пытанне. Праблема захавання міру закранае ўсіх людзей, незалежна ад іх нацыянальнасці, палітычных поглядаў, веравызнання. Усякая дзейнасць, накіраваная на захаванне і ўмацаванне міру, адкуль бы такая заклікі ні зыходзілі, павінны быць падтрыманы. У гэтых адносінах для нас не можа быць выключэннем і пазіцыя папы Іаана XXIII. Многія цяпер адзначаюць, што папа Іаан XXIII, у адрозненне ад некаторых сваіх папярэднікаў, займае рэалістычную пазіцыю ў радзе актуальных пытанняў сучаснасці і, у першую чаргу, у пытанні аб міры і разбраенні. Мы вітаем выступленні папы Іаана XXIII у карысць міру.

Яго выказванні заснаваны на рэальным разуменні ўсёй небяспекі вайны. Але словы папы аб міры некаторымі заходнімі палітыкамі, якія стаяць на пазіцыях гонкі ўзбраенняў, былі сутрэты з неадобраннем.

Вядома, сёй-той на Захадзе не супраць нават вітаць заклікі папы да захавання міру і разбраення, але гэта ім не перашкаджае выступаць за тое, каб у Міжземным моры амаль пад сценамі Ватыкана шнырылі падводныя лодкі з ракетна-ядзернай зброяй.

Мы, камуністы, не прымаем любыя рэлігійныя погляды. Разам з тым мы зыходзім з неабходнасці аб'яднаць усё намаганні ў інтарсах захавання міру.

Я не багаслоў. Але наколькі мне памятаецца, згодна з Евангеллем, Хрыстос прапаведваў мір, а не вайну. Гэта абавязвае, ва ўсіх разе тых, хто лічыць сябе веруючымі людзьмі, не ствараць атамныя бомбы, ракеты, самалёты, гарматы і іншую зброю для знішчэння людзей, а забяспечваць мір і бяспеку народаў.

Пытанне. Ці згодны Вы з думкай аб тым, што заходнія камуністычныя партыі ўжо даўно знаходзяцца ў стане заняпад?

Адказ. Праціўнікам камуністаў хацелася б выдаць пажаданае за сапраўднасць, а сапраўднасць заключаецца ў тым, што камуністычны рух у заходніх,

г. зн. капіталістычных краінах, няспынна расце. Да другой сусветнай вайны камуністычныя партыі існавалі ў 43 краінах і аб'ядноўвалі ў сваіх радах у агульнай складанасці 4 200 тысяч камуністаў. Цяпер кампартыі налічваюцца амаль 90, а агульная колькасць іх членаў перавышае 42 мільёны чалавек. Дваццаць гадоў правіла ў глыбокім падполлі Італьянская камуністычная партыя, якая да вайны мела некалькі дзесяткаў тысяч членаў. Цяпер — гэта буйнейшая, самая масавая ў краіне партыя.

На кожных выбарах яна атрымлівае нязменна растучую колькасць галасоў выбаршчыкаў. Добры «заяпад»!

Растуць рады камуністычных партый і іншых краін. Што датычыць ролі і функцый камуністычных партый заходніх краін, гаворыць М. С. Хрушчоў, то яны вырашаюць гэта пытанне самастойна, кіруючыся прынцыпамі марксізма-ленінізма і ўласным разуменнем нацыянальных умоў, традыцый і вопыту рабочага руху сваіх краін, вядучы рашучую і паслядоўную барацьбу за стварэнне атмасферы мірнага суіснавання.

Развіццё гісторыі ўжо даўно паставіла на парадак дня пытанне аб прыходзе да ўлады рабочага класа ў саюзе з усімі працоўнымі. Мы, марксісты, гэты працэс называем працэсам пераходу ад капіталізму да са-

цыялізма. Як абудзецца гэты пераход — мірным ці нямірным шляхам, — будзе залежаць ад канкрэтных умоў у той ці іншай краіне. Камуністы ніколі не былі прыхільнікамі насілля; яны імкнуцца да таго, каб рабочы клас ажыццявіў сацыялістычную рэвалюцыю мірным спосабам. Аднак гістарычны вопыт пацвярджае, што пануючыя класы добраахвотна ўлады не ўступаюць. Значыць, ступень жорсткасці і формы класовай барацьбы будуць залежаць не столькі ад пралетарыяту, колькі ад сілы супраціўлення рэакцыйных колаў волі пераважнай большасці народа.

Пытанне. У заходнім свеце ў сувязі з нядаўняй дыскусіяй па мастацтву ў Расіі і з некаторымі новымі афіцыйнымі меркаваннямі аб фігуры Сталіна пагаворвалі аб сапраўдным кроку назад у плане так званай дэсталінізацыі. Як Вы разглядаеце і як тлумачыце гэтыя нядаўнія новыя факты, якія лёгка можна інтэрпрэтаваць такім трывожным чынам?

Адказ. Ужо ў тым, як Вы ставіце пытанне, відаць, што Вы знаходзіцеся пад уражаннем наўмысна скажонай карціны нашага жыцця. Давайце гаварыць адкрыта: Вас устрыжывала прынцыповая і непрыкрытая пазіцыя нашай партыі ў барацьбе супраць буржуазнай ідэалогіі. На Захадзе ніяк не хочучы зразумець — або робячы выгляд, што не хочучы, — што мірнае суіснаванне дзяржаў з розным сацыяльным ладам не азначае мірнага суіснавання ў галіне ідэалогіі. У гэтым не можа быць кампрамісаў, бо буржуазія ма-

рыць аб тым, каб мы спынілі агонь на барыкадах ідэяльнай барацьбы таму, што гэта дало б ёй магчымасць працягнуць у наш новы свет сваё духоўнае ўбоства, упадніцтва і разлажэнне.

Наша партыя верыць у маладыя сілы савецкай літаратуры і мастацтва, верыць у пісьменнікаў і мастакоў старэйшага пакалення. Але калі рад прадстаўнікоў маладога пакалення нашых пісьменнікаў і мастакоў, якое ўступіла на творчы шлях ужо ў пасляваенныя гады, пачалі праяўляць пэўныя памылковыя погляды, мы селі з імі за стол і пагаварылі па душах, каб дапамагчы ім паставіць свой талент на службу народу.

Калі буржуазныя колы на Захадзе цяпер захвалюваліся і зашумелі, калі яны загаварылі пра неіснуючы «крызіс чацвёртага пакалення рускіх», то гэты лішні раз пацвярджае, што тае альбо не разумеюць савецкай рэчаіснасці, альбо пераканаліся ў бясплённасці надзей лавіць рыбку ў мутнай вадзіцы.

Пытанне. Што Вы думаеце аб стане духу левай інтэлігенцыі Захаду і трэцяга свету ў сувязі з нядаўняй дыскусіяй аб мастацтве ў СССР?

Адказ. Не зусім ясна, што Вы называеце трэцім светам, але магу сказаць, што мы высока цэнім дух перадавой, звязанай з народам інтэлігенцыі і Захаду і ўсіх краін, на якіх бы кантынентах яны ні былі размешчаны. Мы заўсёды адчуваем і цяпер адчуваем падтрымку з боку перадавой інтэлігенцыі зарубежных краін. Калі гаварыць аб «стане духу» нашых сяброў — інтэлігентаў за рубяжом, то ён можа толькі радаваць.

Гэта, вядома, не азначае, што і сярод такіх людзей не могуць быць хістанні, памылкі, няправільнае разуменне палітыкі нашай партыі ў галіне літаратуры і мастацтва. Дзіўнага тут нічога няма. У адным з Вашых пытанняў Вы ўспомілі, напрыклад, пра вядомага англійскага пісьменніка Герберта Уэлса. Ён быў перадавым для свайго часу чалавекам. І тым не менш, як Вы ведаеце, не разбраўся ў Кастрычніцкай рэвалюцыі, назваў Леніна «крамлёўскім летуценнікам», а будучыню Расіі бачыў у мгле. Я не хачу сказаць нічога дрэннага пра Уэлса. Але ж увесць свет цяпер пераканаўся, што ён аказаўся няздольным праракам.

Я, вядома, разумее, што Вы маеце на ўвазе, калі гаворыце аб уплыве нядаўняй нашай дыскусіі па пытанні аб літаратуры і мастацтве на інтэлігенцыю заходніх краін. Буржуазныя друкухі там вушы пратрубілі аб «жорсткай лініі партыі» і да т. п. рэчач. Але ці адна з заходніх газет не расказала сваім чытачам пра тое, што гэта была сяброўская размова паміж таварышамі.

Далей М. С. Хрушчоў выказвае ўпэўненасць, што тая частка перадавой інтэлігенцыі на Захадзе, якая яшчэ памыляецца, зразумее заўтра свае памылкі.

Пытанне. Якія перспектывы і тэмы Вашай намячонай паездкі ў Бялград? Якімі з'яўляюцца тэмы і асноўныя пытанні Вашай паездкі ў Італію? Ваш магчымы візіт у Ватыкан меў бы чыста фармальны характар ці мог бы быць звязаны з дзейнасцю Іаана XXIII на карысць міру?

Адказ. Я з задавальненнем прыняў запрашэнне прэзідэнта Ціта наведваць дружэлюбную нам Сацыялістычную Федэратыўную Рэспубліку Югаславію.

Кожная наша сустрэча з дзяржаўнымі дзеячамі Югаславіі давала магчымасць абмеркаваць пытанні, якія маюць узаемную цікакасць, і ўмацоўвала сяброўскія сувязі паміж нашымі краінамі і народамі. З гэтага пункту гледжання трэба разглядаць і мой маючы адбыцца візіт у Югаславію.

Па пытанні аб кантактах з кіруючымі дзеячамі Італіі хачу сказаць, што такія кантакты, бяспрэчна, карысныя.

Дружба — гэта перамога

Дарагія сябры! Віншуючы вас са святкам міжнароднай салідарнасці працоўных, мне б хацелася напамініць, што дзень гэты — Першае мая — нарадзіўся ў амерыканскім горадзе Чыкага. Бязлітасная эксплуатацыя прымусіла рабочых горада аб'явіць усеагульную забастоўку. Гэта было 1 мая 1886 года. Каб сарваць яе, гаспадары пайшлі на правакацыю. У час вялікага мітыngu рабочых на Хаймаркет Сквер гаспадарскія найміты кінулі ў рады бастуючых бомбу...

У 1889 годзе ў памяць гераічных выступленняў чыкагскіх рабочых рашэннем першага (Парыжскага) кангрэсу II Інтэрнацыянала 1 мая быў аб'яўлены Днём міжнароднай салідарнасці працоўных.

Наколькі важная міжнародная салідарнасць рабочых у нашы дні, даказваць не трэба. Нядаўна мы былі сведкамі гераічнай барацьбы французскіх гарнякоў. Яны перамаглі таму, што ім была аказана падтрымка з боку простых людзей усяго свету, таму што гаспадары адчулі, якую грозную сілу ўяўляе сабой міжнародная салідарнасць пралетарыату.

У гэтыя дні я зноў успамінаю дэманстрацыю 1919 года ў горадзе Бастоне. Тады ўпершыню мне давялося бачыць расстрэл мірнай дэманстрацыі. У турмы было кінута звыш ста дэманстрантаў. Але гэта не зламала волі працоўных. За некалькі дзён у фонд абароны арыштаваных было сабрана звыш 12 1/2 тысяч долараў, потым улады былі вымушаны выпусціць арыштаваных пад заклад. Вось яшчэ адзін прыклад салідарнасці рабочых.

Сябры, цяпер асабліва важна наша салідарнасць у мэтах абароны міру ва ўсім свеце, у мэтах недапушчэння тэрмаядзернай вайны. Мацуйце нашу дружбу!

Данііл КАЗУШЧЫК,
рэмігрант з ЗША.

НОВАЯ ЖАБІНКА

Будаўнікі Жабінкаўскага цукровага камбіната — мантажнікі Аляксей Сага і Юрый Зуеў.

Хутка растуць новыя дамы.

Іван Кірылюк са Злучаных Штатаў Амерыкі напісаў нам, што яго цікавіць Жабінка, з якой ён выехаў многа год назад. Наш карэспандэнт наведваў гэты гарадскі пасёлак. Старшыня Жабінкаўскага гарадскога-пасялковага Савета Мікалай Сцяпанавіч Кузьмук з ахвотай згадзіўся расказаць аб пасёлку, яго людзях, аб будучым.

Мы ідзем па шырокай сонечнай вуліцы. Мікалай Сцяпанавіч, усё жыццё якога звязана з Жабінкай, коротка гаворыць пра сябе. Тут ён нарадзіўся, потым юнаком батрачы ў памешчыка Малачэўскага. У гады вайны быў у партызанах, а з 1956 года жыхары абралі яго старшынёй гарадскога-пасялковага Савета дэпутатаў працоўных.

На чыгуначнай станцыі, куды мы завіталі, стаяў эшалон з абсталаваннем. Мікалай Сцяпанавіч растлумачыў, што гэта станкі для цукровага завода, які будзеца на ўсходняй горада. Зайшлі мы і ў адну са школ, якіх тут пяць.

Мікалай Сцяпанавіч разгаварыўся з выкладчыкам матэматыкі Паўлам Іванавічам Дзеркачом. Той расказаў пра гурток юных матэматыкаў, які нядаўна створаны ў школе, а потым пазнаёміў нас з настаўнікамі Аннай Якаўлеўнай Шпак, Міхаілам Сямёнавічам Чыліевічам. Усе яны некалі самі вучыліся ў гэтай школе, а потым скончылі інстытуты і вярнуліся ў родныя мясціны.

Светлыя, прасторныя класы школы, спецыяльныя кабінеты для заняткаў фізікай, хіміяй, дамаводствам — усё гэта для малых грамадзян.

А вось адзін з магазінаў, у якім прадаюць абутак, тканіну, касцюмы і паліто. Выбар тавараў вялікі. Тут ёсць туфлі самых модных фасонаў з мінскіх, маскоўскіх, ленінградскіх і іншых абутковых фабрык.

На дошцы аб'яў, што ўстаноўлена ля магазіна, мы прачыталі: «Пачынаюцца гастролі Брэскага абласнога тэатра імя Ленінскага камсамола». Побач паведамленне аб канцэртах Беларускай дзяржаўнай філармоніі, рэклама новых кінафільмаў Беларускай кінастудыі і «Масфільма».

«Цукровы!»... Так аб'яўляюць цяпер прыпынак кандуктары аўтобусаў і праваднікі паяздоў. Цукровы завод — горадскі жабінкаўцаў. Прадпрыемства ўступіць у строй у гэтым годзе. Магутнасць завода — 30 тысяч цэнтнераў перапрацоўкі буракоў у суткі. Завод будзе амаль поўнаснаўтаматызаваны. Тут пабудавана ўжо восем трохпавярховых 24-кватэрных жылых дамоў, прадуктовы магазін і сталовая, паштовае аддзяленне... Больш за 200 юнакоў і дзяўчат засялілі ўтульныя пакоі інтэрната. На кожным паверсе ін-

тэрната — салон, у якім ёсць тэлевізар, радыёпрыёмнік, столікі для шахмат, даміно. Асобныя пакоі адведзены для юнакоў і дзяўчат, якія вучацца ў вячэрніх школах, тэхнікумах і інстытутах.

У пасёлку цукровага завода працягваецца будаўніцтва. Узводзяцца два 48-кватэрныя дамы, некалькі 24-кватэрных, школа на 640 чалавек. Хутка павінны адкрыцца дзіцячы сад і яслі.

Дырэктар цукровага завода Мікалай Захаравіч Сарачынскі паказаў нам вытворчыя карпусы, новыя дамы. Мы сфатаграфавалі мантажнікаў Аляксея Сагу і Юрыя Зуева. Першы з іх прыехаў на будоўлю з Мінска і ўзначальвае брыгаду, а Юрый Зуеў сам з Жабінкі.

Завяршаецца мантаж цеплаэлектрацэнтралі, устанавліваецца абсталаванне ў карпусах. Дырэктар завода гаворыць, што паводле генеральнага плана тут будзе пабудаваны клуб, яшчэ адна балыніца, стадыён, два дзіцячыя сады, пральня.

Некалі ў Жабінцы быў адзін урач і фельчар. За кожны выклік урачу плацілі пяць злотых. Цяпер у Жабінкаўскай балыніцы і паліклініцы ёсць тэрэраўчынны, хірургічны, стоматалагічны і іншыя кабінеты, працуюць жаночыя і дзіцячыя кансультацыі. Усяго абслугоўваннем жыхароў горада занята больш 60 урачоў і медыцынскіх сясцёр.

Мы сфатаграфавалі мясцовую жыхарку — урача-педыятра Анну Раманюк у той самы момант, калі яна разам з медыцынскай сястрой прымала маленькага жыхара.

Да паслуг жыхароў Жабінкі тры сталовыя. Гатуюць у іх смачна і танна. Хутка будзе пабудавана яшчэ адна сталовая. У Жабінцы працуюць два ўнівермагі, пасудна-гаспадарчы магазін, некалькі прадуктовых, гароднінны. У камбінаце бытавога абслугоўвання можна пашыць паліто, касцюм, адрамантаваць гадзіннік, тэлевізар і радыёпрыёмнік.

Так, новым жыццём жыве сёння Жабінка.

М. БУРЫ. Фота аўтара.

У дзіцячай кансультацыі.

М. С. Кузьмук.

ВОЛАТ РАСПРАЎЛЯЕ ПЛЕЧЫ

ЧАЛЯБІНСК. Нядаўна будаўнікі і мантажнікі Чалябінскага трубапракатнага завода, якія ўдзельнічаюць у збудаванні ўнікальнага станка-волата «1020», атрымалі прывітанне ЦК КПСС і Савета Міністраў з прычыны дэтрмінавага ўводу ў эксплуатацыю першай чаргі стана. У той жа дзень групе работнікаў завода была прысуджана Ленінская прэмія за стварэнне тыповага высакхуткаснага аргэрата непарыўнай пачной зваркі труб.

Днямі будаўнікі, мантажнікі і эксплуатацыйнікі атрымалі новую перамогу. Закончылася ўзвядзенне тэхналагічнага абсталявання другой чаргі стана. Сумеснымі намаганнямі ўсіх арганізацый, якія ўзводзяць стан «1020», удалося вырваць у графіка яшчэ больш месяца. Закончаны мантаж і наладка апошніх буйных аргэратаў другой чаргі стана. Пачаліся выпрабаванні першай трубы на гэтым прэсе. Дзеючыя аргэраты хутка нарошчаюць магутнасці. Ужо выраблена для будаўнікоў газарэвода Бухара — Урал тры тысячы тон труб дыяметра 1020 мм.

ТУРЫСЦКІ СЕЗОН ПАЧАЎСЯ

Прышоў турысцкі сезон і ў Беларусь. Дзесяткі турыстаў штодзённа прыбываюць у Мінск, каб сваімі вачыма ўбачыць працоўныя поспехі людзей Беларускай Рэспублікі, пазнаёміцца з народнай адукацыяй, аховай здароўя, культурай.

Поездам, самалётам і на аўтамашынах, па-аднаму і цэлымі групамі едуць да нас турысты з розных краін свету. З пачатку года нашу рэспубліку наведала ўжо больш 4 тысяч чалавек.

На здымку вы бачыце групу англійскіх і амерыканскіх турыстаў у мінскім аэрапорце.

Фота А. АНДРЭВА.

ГАНДАЛЬ ПРАЦЯГВАЕЦА

Амерыканцы ўпіраюцца. Чым менш труб мы будзем пастаўляць рускім, гавораць яны, тым больш мы затрымаем іх прагрэс.

Гэта разважанне выклікае скептыцызм у рускіх. «Мы выпускаем дастаткова сталі для пакрыцця сваіх патрэб», — адказваюць яны. Ва ўсякім выпадку нафтаправод «Дружба» будзе пабудаваны к канцу года. Цяпер Расія здольна выпускаць у год больш 3 тысяч кіламетраў труб вялікага дыяметра, што складае 1 мільён тон. Можна, амерыканцам не трэба было б грэбаваць тым фактам, што СССР выпускае ў два з палавінай раза больш сталі, чым Заходняя Германія, а пры падтрымцы краін народнай дэмакратыі яе вытворчасць пера-

вышае 100 мільёнаў тон.

Бонскі ўрад падначаліўся жаданням Злучаных Штатаў. Тры фірмы — «Манесман», «Хэст» і «Фенікс Райнрор» — павінны былі паставіць Савецкаму Саюзу каля 250 тысяч тон труб. Ім не дазволілі гэтага зрабіць. А на гэтым яны маглі б зарабіць 30 мільёнаў марак.

Гэтыя мільёны (многія немцы папракаюць свайго канцлера за тое, што ён прычыніў сур'ёзную шкоду Руру) будуць страчаны не для ўсіх. Англічане выступаюць стройнымі радамі. «Саут Дэрэм айрон энд сціл кампані» будзе вельмі задаволеная тым, што ёй удалося перахапіць гэты заказ.

Хіба тое, што ў перыяд разрадкі напружанасці амерыканцы байкаваюць СССР, не сведчыць аб тым, што праводзіцца палітыка, якая адпавядае не столькі інтарэсам Злучаных Штатаў, колькі інтарэсам амерыканскіх наф-

тапрамыслоўцаў? Гэтыя нафтапрамыслоўцы, несумненна, ведаюць, што ў свеце, дзе ўжыванне нафты няспынна павялічваецца, збыт іх прадукцыі забяспечаны надоўга. Чым жа выкліканы іх страх перад савецкай нафтай?

Ёсць адно тлумачэнне: паколькі руская нафта таннейшая, дзяржаўныя кампаніі, створаныя ў радзе краін, у тым ліку ў Францыі, для забеспячэння нафтай, маюць спакусу імпартаваць савецкую нафту.

Чым жа скончыцца гэта гісторыя з трубамі? Шведы не хочуць лічыцца з дэмаршамі, з якімі амерыканцы звяртаюцца да Стакгольма. Праз порт Аксельсунд яны пастаўляюць Савецкаму Саюзу трубы. Ці не будуць і англічане праводзіць свае трубы ў Расію праз Швецыю? Немцы падумваюць аб тым, каб зрабіць такім жа чынам.

г. «Арор», Парыж.

БЫТ, КУЛЬТУРА, АБРАДЫ

фаў кандыдат гістарычных навук А. Залескі. Ён адзначыў, што беларускія этнографы асноўную ўвагу ўдзяляюць цяпер пытанням побыту працоўных, адмовіўшыся ад старых традыцый, якія

ушаноўванні герояў працы і г. д. Адначасова яны зрабілі многае на ачыстцы ад рэлігійных умоўнасцей раду старых добрых традыцыйных абрадаў, якія набываюць цяпер новую афарбоўку. Не пакідалі нашы этнографы без увагі і гісторыю побыту беларускага народа. У прыватнасці, шырокую вядомасць не толькі ў нашай краіне, але і за яе межамі атрымала кніга Л. Якунінай «Слуцкія пяссы», якая паклала канец спрэчкам, аб тым, хто з'яўляецца стваральнікам слаўных пясцоў.

Старанна вывучаюць этнографы і дарэвалюцыйны побыт беларусаў, побыт народа ў першыя гады Савецкай улады. Даследаванні А. Камарова паказалі, што ў перыяд культу асобы былі забыты

многія традыцыйныя народныя звычаі і абрады, у прыватнасці «чырвоныя» вяселлі і акцябрыны, якія заслугоўваюць належнай увагі.

Як бы вынікам шматгадовай работы Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору АН БССР з'яўляецца нядаўна выдадзеная калектыўная манаграфія «Беларусы». У ёй даецца ўсебаковая характарыстыка побыту і культуры беларускай нацыі як у дарэвалюцыйны перыяд, так і ў савецкі час. Аб сваіх даследаваннях побыту беларускага народа нашы этнографы раскажуць у дакладах на VII Міжнародным кангрэсе ў Маскве ў жніўні будучага года.

П. ЗАХАРЭНКА.

На здымку: выступае А. Залескі.

НЯДАУНА ў Мінску закончыла сваю работу Усеаюзная сесія аддзялення гістарычных навук АН СССР і аддзяленняў грамадскіх навук АН БССР, прысвечаная вынікам археалагічных і этнаграфічных даследаванняў у 1962 годзе.

Адкрыў сесію акадэмік Ц. Гарбуноў. Затым слова ўзяў старшыня Беларускага камітэта па падрыхтоўцы да VII Міжнароднага кангрэсу антрапалагаў і этногра-

патрабавалі вывучаць толькі тыя з'явы ў побыце, у якіх вырысоўвалася нацыянальная спецыфіка. Такім чынам яны забывалі аб тым, што ідзе працэс няўдільнага збліжэння нацыі і народаў СССР, сціранне розніцы паміж горадам і вёскай, развіццё інтэрнацыянальных адносін нават у побыце.

Беларускія этнографы вывучалі і прапагандавалі новыя звычаі і абрады: камсамольскія вяселлі,

Вось дык „рай“!..

Мне хочацца расказаць аб сваім жыцці. Было яно цяжкім, ды і цяпер мне жывецца не надта весела.

Да 1939 года я з маці жыла ў Заходняй Беларусі. Зямлі было мала, жылі бедна. Пакінулі мы сваю гаспадарку і паехалі ў Слонім. Уладкавалася працаваць на лесніцкім завод і працавала там да прыходу Чырвонай Арміі. Пасля вызвалення жыццё змянілася, але воля наша была нядоўгай. Гітлераўскія бандыты прынеслі з сабой шмат гора і пакут. Забіралі і ўвозілі невядома куды людзей, расстрэльвалі і вешалі.

У 1943 годзе была вялікая аблава на моладзь. Трапіла ў рукі фашыстаў і я. Нас было каля 200 дзяўчат. Пасадзілі нас гітлераўцы ў турму, здэкаваліся. Потым па-

грузілі ў вагоны і павезлі на Заход. Прывезлі нас спачатку ў Варшаву, а потым у Германію. Прымушалі працаваць на самых цяжкіх работах. Вызвалілі нас англічане, але дамоў не пусцілі. Нам гаварылі, каб мы не ехалі на Радзіму, бо нас там адразу пасадзяць у турму, а тут мы будзем жыць, як у раі. Цяпер нам ужо не абяцаюць залатыя горы і работы ўсім не хапае. А родныя на Бацькаўшчыне пішуць нам добрыя пісьмы, расказваюць, як заможна яны жывуць, і запрашаюць прыехаць у госці.

Хто ж не хоча пабываць на Радзіме? Але што зробіш, калі сродкаў на гэта няма.

В. ЗАУДАК.

Англія.

ГАРЭМ... У XX СТАГОДДЗІ

Цяжка знайсці ў сучасным свеце больш рэзкі кантраст паміж багаццем тых, што стаяць ва ўладзе, і галечай народа, чым у Саудаўскай Аравіі. Яе феадальныя правіцелі, якія атрымліваюць казачныя прыбыткі ад нафты, патанаюць у раскошы, грацяць народныя грошы на задавальненне сваіх капрызаў. І першы з іх — кароль Сауд.

Кароль з трыццаці жонкамі і наложніцамі адпачывае ў Ніцы. Кошт

кожнага дня, праведзенага «нафтавым багаццем» на курорце, складае 10 тысяч долараў. Увесь чацверты паверх атэля «Нягрэска» адведзены пад апартаменты караля, якія нагадваюць раскошны палац з арабскіх казак. Драўляныя перагародкі, размаляваныя ў арабскім стылі, устаноўлены па абодвух канцах калідора. У перагародках зроблены вузкія дзверы, якія ахоўваюцца еўнухамі.

Апрача чацвертага паверху гэтага атэля, дзе будзе асабістая рэзідэнцыя караля, зняты пакой яшчэ на трэцім паверсе, а таксама самыя лепшыя

пакой ў іншых атэлях Ніцы. Для караля і яго світы ў велізарным беласнежным палацы «Нягрэска» рыхтуюцца спецыяльныя арабскія стравы. Спачатку стравы спрабуюць цэлаахоўнікі караля, а затым іх дастаўляюць у асобны пакой, дзе слугі падаюць іх каралю на залатых блюдах.

Каб задаволіць экзатычныя густы караля, падлогу ў яго апартаментах пакрылі леапардавымі скурамі, а ліфт аздобілі чырвоным аksamітам. І ўстанавілі ў ім трон.

«**Нью-Йорк геральд трыбюн**», ЗША.

Ой, бярозы ды сосны...

І вось я ў Оршы, сярод землякоў. Адраду ж уладкаваўся працаваць на льнокамбінаце, мне прадаставілі кватэру, аказалі матэрыяльную дапамогу.

...Пятнаццаць год жыў я ўжо на Радзіме, даўно мог пайсці на пенсію, але я ўсё яшчэ не кідаю работы на прадпрыемстве. Хочацца працаваць і як мага больш карысці прынесці Бацькаўшчыне.

Радуюць мяне мае дзеці. Дачка Каця пасля сканчэння Мінскага тэхнікума лёгкай прамысловасці працавала ў сталічным доме мадэляў, а цяпер вучыцца ў Маскоўскім інстытуце прыкладнага мастацтва. Оля скончыла тэхнікум і працуе начальнікам аддзела тэхнічнага кантролю на швейнай фабрыцы ў Мінску. Пётр — памочнік майстра прадзільнай вытворчасці, заканчвае вячэрні тэхстыльны тэхнікум. Ніна ходзіць у 7 клас, яна займаецца ў музычнай школе па класу раяля, добрая фізкультурніца.

Наш камбінат, дзе я працую фармоўшчыкам у аддзеле галоўнага механіка, — адно з буйнейшых тэхстыльных прадпрыемстваў краіны. Абрusy, пакрываўлы і іншыя вырабы, зробленыя рукамі аршанскіх тэхстыльшчыкаў, набылі шырокую вядомасць.

Антон ЗІНКЕВІЧ.

Орша.

26 год пражыў на чужыне Александр Аляксеевіч Засім. Зараз ён працуе апаратчыкам Пружанскага маслазавода.

было грошай. Мікола працуе адзін, а сям'я складаецца з пяці чалавек. Не соладка яму на чужыне...

У Аўстраліі за вучобу дзяцей трэба плаціць вялікія грошы. Захварэш і звернешся да ўрача — таксама плаці. Усюды патрэбны грошы і грошы.

Пражыла ў сына больш года і ўсе ж рашыла вярнуцца у родную Беларусь. Шкада было пакідаць сына, нявестку і ўнукаў, але жыць далей так не магла.

Цяпер жыву разам з сястрой Аляксандрай. Па старасці я не працую. Мне, як і многім, прызначана пенсія.

Марыя СТЭФАНОВІЧ.

Мядзельскі раён.

Даражэй няма нічога

Лёс закінуў мяне з Заходняй Беларусі ў Францыю. Амаль два дзесяці год пражыў на чужыне. Цяжка цяпер успомніць пра гэты горкі час. Жалезарудныя шахты Эльзас-Латарынгіі, хімічны завод паблізу Парыжа дачасна аднялі маладую сілу, падарвалі здароўе. Пастаянная пагроза беспрацоўя, адсутнасць тэхнікі бяспекі (ад шкодных умоў працы ў мяне выпалі ўсе зубы), рабочы дзень без абмежавання часу — вось што меў працоўны.

Адгрымелі залпы вайны. Я вырашыў у што б там ні стала вярнуцца на Радзіму.

Без слоў.

Алённа не падрадвайся, я ж чую...

Чаму я не засталася ў сына

Гэта было ў 1960 годзе. Атрымаўшы замежны пашпарт, я выехала да свайго сына Міколы, які жыве ў Аўстраліі. Трапіў ён туды з Германіі, куды быў вывезены фашыстамі ў вайну.

Я, пакылая жанчына, вырашыла дажыць з сынам свой век. Але як толькі самалёт даставіў мяне ў Сідней, мне стала вельмі сумна. Незнаёмая гаворка людзей, спякота — усё стала для мяне настолькі прыкрым, што я, не ўбачыўшы нават сына, адразу гатова была вярнуцца на Радзіму. Але ў гэты час пад'ехалі сустракаючыя — Мікола і яго жонка Люба.

І вось мы ў пасёлку, дзе жыве сын. Мясце вельмі здзівіла тое, што пры сустрэчы сын не змог паставіць на стол, як вядзецца, нават бутэлькі віна па той прычыне, што не

ШТО?
ДЗЕ?
КАЛІ?

КАНАДА

У многіх гарадах краіны адбыліся гадавыя сходы-справаздачы аддзелаў Федэрацыі Рускіх Канадцаў. На сходах падведзены вынікі работы за мінулы год, абраны праўленні ФРК.

ТАРОНТА. У Рускім народным доме пасяхоза дэманструецца савецкі кінафільм «Ціхі Дон».

ЛОНДАН. Напярэдадні 93 гадавіны з дня нараджэння Уладзіміра Ільіча Леніна ў Рускім народным доме дэманстраваліся савецкія кінафільмы, прысвечаныя жыццю і дзейнасці правадыра міжнароднага рабочага руху.

ВІНДЗОР. Славянскі камітэт наладзіў вялікі вечар-банкет, дзе выступіў эмігрант І. Байчук, які вярнуўся ў Канаду пасля працяглай пазездкі па Савецкаму Саюзу. І. Байчук падзяліўся сваімі ўражаннямі, расказаў, якіх вялікіх поспехаў дабілася яго Радзіма — СССР.

МАНРЭАЛЬ. Тут па ініцыятыве Славянскага камітэта горада адбыўся канцэрт. Выступілі хор, аркестр і танцавальная група ФРК. Яны выканалі рускія, украінскія і беларускія песні і танцы.

ДРАМГЕЛЕР. Ва Украінскім рабочым доме адбыўся мітынг славянскай салідарнасці працоўных.

ЗЛУЧАНЫЯ ШТАТЫ АМЕРЫКІ

НЬЮ-ЙОРК. У Амерыканска-рускім цэнтры адбылося пашыранае пасяджэнне актыву. Намечаны план дзейнасці на бліжэйшы час.

ЧЫКАГА. Бібліятэка культурнага цэнтра на Ле Мойн няспынна папаўняецца навінкамі савецкай мастацкай літаратуры. Яе паслугамі карыстаюцца сотні чытачоў, якія жывуць у Чыкага або бліз яго.

НУАРК. Культурна-асветны камітэт горада арганізаваў даклад на тэму: «Дасягненні навукі і тэхнікі ў СССР». З дакладам выступіў Ю. Н. Еўдакімаў — прадстаўнік пасольства СССР. Дэманстраваліся савецкія навуковыя хранікальна-дакументальныя фільмы.

НЬЮ-ЙОРК. У клубе імя Чарнышэўскага была наладжана сустрэча эмігрантаў з Казімірам Навацікам, які падарожнічаў па Савецкаму Саюзу і Польшчы. Доклад К. Наваціка суправаджаўся дэманстрацыяй кінафільма, зробленага ў час падарожжа.

БЕЛЬГІЯ

Саюз Савецкіх Грамадзян рэгулярна наладжвае ў многіх гарадах краіны канцэрты мастацкай самадзейнасці.

На здымку: выступае хор Саюза Савецкіх Грамадзян у горадзе Шарлеруа.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС

Мінск, Ленінскі праспект, 77. Дом Друку. Рэдакцыя газеты «Голас Радзімы».